

A Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a dr.Szegedi Ildikó ügyvéd által képviselt felperesnek a Dr.Németh B. Róber ügyvéd által képviselt alperes ellen 12.064.556 ATS és járulékai megfizetése iránt a Fővárosi Bíróság előtt 23.P.29.576/2003. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 2007. július 13-án kelt 16.Gf.40.131/2007/4. számú jogerős ítéletével befejezett perben a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.131/2007/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.000.000,- (Egymillió) Ft Áfát is magában foglaló felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az E. Vállalatnak az 1992. november 25-i választottbíróági ítélet alapján 12.978.374,57 ATS tőke és annak 1991. július 24-étől a kifizetésig számított évi 10%-os kamattartozása állt fenn a felperessel szemben. Az ÁVÜ 1993. szeptember 28-án meghozott E-41/25/ÁVÜ/93. számú határozatával 1993. június 30-i hatállyal három ingatlan kezelői jogát elvonta a vállalatától, egyben akként rendelkezett, hogy a vállalat nyújtsa be felszámolása iránti kérelmét. A vállalat 1995. szeptember 20-án felszámolás alá került. Ezen időpontot megelőzően 1995. június 14-én a felperes keresetet nyújtott be a vállalat, mint I.r. és az alperes, mint II.r. alperes ellen, kérve a bíróság a II.r. alperest az időlegesen állami tulajdonban levő vagyon értékesítéséről, hasznosításáról és védelméről szóló 1992. évi LIV. tv. (Iát) 53.§ /2/ bekezdése

alapján fennálló felelősségére tekintettel kötelezze 12.064.555,30 ATS megfizetésére abban az esetben, ha az I.r. alperes nem teljesítene. A felperes a vállalat elleni felszámolási eljárásban a felszámolónak nem jelentette be peresített követelését. A felszámolási eljárás során határidőn belül 1.750.470.329,-Ft hitelezői igénybejelentésre került sor, melyből az alperes követelése 1.695.295.537,-Ft volt. A vállalat felszámolására egyszerűsített módon került sor, mivel az adós vagyona a várható költségeket sem fedezte. A perben beszerzett szakértői vélemény szerint a vállalat vagyonának (eszközeinek) forgalmi értéke a vagyonelvonás időpontjában 901.779.000,-Ft, míg az elvont vagyon forgalmi értéke 544.030.000,-Ft, ezzel szemben kötelezettségei forgalmi értéke 1.083.670.000,-Ft volt, így az elvont vagyon az összes vagyon 60,03%-át képezte.

Felperes pontosított elsődleges kereseti kérelmében az Iát. 53.§-ára alapítva 863.833,13 € és annak 1993. március 19-étől a kifizetésig számított évi 10%-os kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Másodlagos, illetve harmadlagos kereseti kérelmet is előterjesztett.

Az alperes az elsődleges, másodlagos, illetve a harmadlagos kereseti kérelmek elutasítását kérte.

A Fővárosi Bíróság megismételt eljárásban hozott 2006. december 5-én kelt ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 604.293,- €-t és ennek 1993. július 8-ától a kifizetés napjáig járó évi 10%-os kamatát. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, rendelkezett a perköltség viseléséről. Ítélete indokolásában kifejtette, az Iát.53.§ /1/ bekezdése értelmében az alperes a Ptk.274.§ /1/ bekezdése szerint kezesként felel az elvonás időpontjában fennálló tartozásokért. Álláspontja szerint az, hogy a felperes a vállalatval szembeni felszámolási eljárásban nem jelentette be igényét, nem jár azzal a következménnyel, hogy az alperes nem felel a vállalat tartozásaiért, figyelemmel arra, hogy a peres eljárás 1995. júniusában a vállalat elleni felszámolás kezdete előtt indult. Egyébként is, ha a felperes hitelezői igényét a felszámolási eljárásban időben bejelenti az nem vezetett volna eredményre, követelése még részben sem került volna kielégítésre. Az elsőfokú bíróság a vállalatval szemben a vagyonelvonás időpontjában fennálló, a felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igények összegét a perben csatolt jogerős ítéletben foglaltakra figyelemmel 756.658.000,-Ft-ban állapította meg, melyhez hozzáadta a felperesnek a felszámolási eljárásban be nem jelentett 94.396.546,-Ft összegű követelését is, így a felperesi követelés arányát 11.09%-ban határozata meg. Az 544.030.000,-Ft értékű elvont vagyon 11.09%-a, vagyis 60.332.927,-Ft erejéig áll fenn az alperesnek a felperessel szembeni helytállási kötelezettsége, mely 7.853.849,-

ATS, ennek kamata 4.308.879,- ATS volt, vagyis a felperes követelése összesen 12.164.728,-ATS-t tett ki. Az elsőfokú bíróság figyelemmel arra, hogy a tőketartozásra 54,85% kamat „rakódott” a tőketartozást a kamattal csökkentette, figyelembe vette, hogy az ATS-t át kellett váltani euróra, így az alperest 604.293,-€ megfizetésére kötelezte.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a felperes a vállalat elleni felszámolási eljárásban elmulasztotta igénye bejelentését, a követelést az alperessel, mint kezessel szemben nem érvényesítheti.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a jogerős ítélet helybenhagyását kérte. Elismerte ugyanakkor, hogy az elsőfokú ítélet számítási hibát tartalmaz, ahogy azt az alperes fellebbezésében is kimutatta. Az alperes 1993. július 8-án fennálló 12.164.728,-ATS összegű tartozása helyes átváltás mellett 1999. január elsején 884.045,26 €-t tett ki, így az alperest terhelő marasztalási összeg 570.904,26 €.

A Fővárosi Ítéltábla 2007. július 13-án kelt ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését a perköltségre is kiterjedően megváltoztatta, és a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában kifejtette, az alperest egyszerű kezesi felelősség terhelte, mely az 1/2007. PJE. határozatban foglaltak szerint mögöttes, járulékos jellegű felelősség. Ez többek között azt jelenti, hogy a mögöttes felelősség annyiban érvényesül, amennyiben a követelés a főkötelezettől (egyes adóstól) behajthatatlanná válik. Jelen ügyben a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX.tv. (Cstv.)-nek az 1993. évi LXXXI. törvénnyel módosított szabályai az irányadóak. A Cstv.28.§ /2/ bekezdés f.) pontja értelmében a hitelezők követeléseiket a végzés közzétételétől számított 30 napon belül jelenthették be a felszámolónak. A Cstv.38.§-ának /4/ bekezdése akként rendelkezett, hogy a követelés érvényesítése céljából a felszámolás kezdő időpontja előtt indított eljárás a hitelezőt nem mentesíti a Cstv.28.§ /2/ bekezdés f.) pontjában foglalt kötelezettség teljesítése alól. A Cstv.46.§-ának /3/ és /4/ bekezdése szerint a felszámoló külön nyilvántartásba vette a 30 napos határidőn belül bejelentett követeléseket, s az ezen határidőn túl, de az egy éven belül bejelentett követeléseket. A határidőben érkezett követeléseket a felszámoló a Cstv.57.§ /1/ bekezdés a.)-g.) pontja szerint sorolta be. A 30 napon túl, de egy éven belül bejelentett hitelezői követelések kielégítésére a Cstv.37.§-a értelmében csak akkor kerülhetett sor, ha a határidőben bejelentett tartozások kiegyenlítését követően még rendelkezésre állt a szükséges vagyoni fedezet. A felszámolás kezdő időpontját követő egy év elteltével további hitelezői igények nyilvántartásbavételére - esetleges eredményes igazolási kérelem

esetét kivéve - már nem volt jogszabályi lehetőség, így azok kielégítésre sem kerülhettek. Az alperes egyszerű kezesi helytállási kötelezettsége a követelés vagyonelvonással érintett főadós vállalatától történő behajthatatlansággal nyílt meg. Behajthatatlan tartozásnak pedig kizárólag a felszámolási eljárásban bejelentett, a felszámolási eljárás rendje szerint érvényesített követelések minősülnek, ha annak kielégítésére vagyoni fedezet hiányában nincs mód.

Felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, érdemben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, annak a fellebbezési ellenkérelmében megjelölt kijavításával, vagyis kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság az alperest terhelő marasztalási összeget 570.904,26€-ban állapítsa meg. Felperes álláspontja szerint a jogerős ítélet a Cstv.38.§ /2/ és /3/ bekezdésébe, illetve a Ptk.273.§ /1/, valamint a 274.§ /1/ bekezdésébe ütközik. Kifejtette, a másodfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a felszámolás kezdő időpontja előtt indult eljárások a Cstv.38.§ /2/ bekezdése értelmében a korábban eljáró bíróság előtt folytatódottak. Ebből következően a felszámolás elrendelését megelőzően indított per jogszerűen folytatható volt. Bár a Cstv.38.§-ának /4/ bekezdése nem mentesítette a hitelezőt a Cstv.28.§-ának, /2/ bekezdés f.) pontja szerinti bejelentési kötelezettség alól, de a jelen ügyben irányadó Cstv. rendelkezések szerint a követelés felszámolónak történő bejelentésére előírt egy éves határidő elmulasztása jogvesztéssel nem járt. Abból, hogy a követelés az adóssal szemben bírósági úton érvényesíthető következik az is, hogy érvényesíthető a kezessel szemben is. A vállalat nem hivatkozhatna arra, hogy a felperesi követelés vele szemben azért nem megalapozott, mivel a követelés a felszámolási eljárásban nem került bejelentésre, hiszen ez a bírósági úton való igény érvényesítésnek nem feltétele. A Ptk.274.§ /1/ bekezdése értelmében a kezes mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a követelés a kötelezett-től behajtható. A másodfokú bíróság álláspontja szerint behajthatatlan tartozásnak kizárólag olyan, a felszámolási eljárásban bejelentett követelések minősülnek, melyek kielégítésére vagyoni fedezet hiányában nincs mód. Ez azonban sem a Cstv., sem a Ptk. rendelkezéseiből nem következik. Az adott ügyben tényként megállapítható, hogy a felperesi követelés a felszámolási eljárás keretében sem lett volna behajtható, ha azt bejelentetik.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a bírósági gyakorlatnak, az 1/2007.PJE. határozatban foglaltaknak mindenben megfelel.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság osztotta a másodfokú bíróság álláspontját. Az adott ügyben ügydöntő jelentősége volt, hogy az adós elleni felszámolás 1995. szeptember 20-án indult, így a Cstv.-nek az 1993. évi LXXXI. törvénnyel módosított rendelkezései voltak irányadóak. Nem vitásan az adott időben hatályos Cstv.38.§-ának /2/ bekezdése akként rendelkezik, hogy a felszámolás kezdő időpontja előtt indult peres és nem peres eljárások a korábban eljáró bíróság előtt folytatódnak. A perbeli ügyben alkalmazandó Cstv. szabályok ugyanakkor - szemben az 1993. szeptember 2. előtt irányadó szabályokkal - tételesen előírják, hogy a „követelés érvényesítése céljából a felszámolás kezdő időpontja előtt indított eljárás a hitelezőt nem mentesíti a 28.§ /2/ bekezdés f.) pontjában foglalt kötelezettség alól”. Ez tehát azt jelenti, hogy a felperesnek a folyamatban levő peres eljárásban érvényesített igényét a Cstv.-ben meghatározott határidőn belül a felszámolónak be kellett volna jelentenie. A Legfelsőbb Bíróság például az Fpk.VIII.30.869/1198. számú határozatában rámutatott, hogy folyamatban lévő peres eljárás esetén a hitelező igényét, mint összecszerűségében ismeretlen igényt kell a felszámolónak a hitelezői igénybejelentésre nyilvántartásba vennie. Jelen ügyben nincs jelentősége, hogy az alkalmazandó Cstv. szabályok a felszámolás közzétételétől számított egy éves bejelentési határidőt nem jogvesztő határidőként fogalmazták meg, figyelemmel arra, hogy a nem vitatott tényállás szerint a felperes hitelezői igényét a felszámolónak egyáltalán nem jelentette be. A felperesi hitelezői igénybejelentés elmaradása a felszámolási eljárásban azzal a következménnyel járt, hogy a felperes nem minősült a főadós, vagyis a vállalat hitelezőjének, figyelemmel a Cstv.3.§ /1/ bekezdés c.) pontjában foglaltakra.

Az alperesnek az Iát.53.§-a alapján kezesi felelőssége áll fenn, figyelemmel a vállalattól történt vagyoneelvonásra, mégpedig a vállalat vagyoneelvonás időpontjában fennálló tartozásaiért, az elvont vagyon erejéig és az elvonás arányában. A Ptk.273.§ /1/ bekezdéséből következően a kezes kötelezettsége ahhoz a követeléshez igazodik, amelyért kezességet vállalt, érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyeket a kötelezett érvényesíthet. A Ptk. kezességre vonatkozó szabályaiból következően, ahogy arra az 1/2077.PJE. határozat is rámutatott, a kezesi felelősség járulékos jellegű. Ebből következően a kötelezett oldalán bekövetkezett akár objektív, akár szubjektív jogi tények kihatnak a járulékos kötelezettre, vagyis a mögöttes felelős helyzete a főkötelezett helyzetéhez igazodik. Ebből következően a felszámolási eljárás során történő igénybejelentés elmaradásának az a következménye, hogy a felperes a mögöttes, járulékos kötelezettel szemben sem érvényesíthet igényt jogszerűen.

A fent kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp.275.§ /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp.270.§ /1/ bekezdése folytán megfelelően irányadó Pp.78.§ /1/ bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság a felperest kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére.

Budapest, 2008. április 14. napján.

Dr.Bodor Mária sk. a tanács elnöke, Dr.Vezekényi Ursula sk. előadó bíró, Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk. bíró.

A kiadmány hitelül:

(.....)
Szécsiné Horváth Ildikó
bíróági tisztviselő